

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬСТВУ У СІМ'Ї»**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬСТВУ У СІМ'Ї»**

Затверджено вченою радою університету
(протокол №__ від _____ 2022р.)

Харків
2022

УДК

ББК

Н

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою
радою університету (протокол №_від_____2022
р.)*

Укладач: Н.В. Сметаніна

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬСТВУ У СІМ'Ї» [галузь знань 26 «Цивільна безпека», рівень «Бакалавр», напрям підготовки 262 «Правоохоронна діяльність»] / уклад.: Н.В. Сметаніна. Харків: Нац. юрид ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 33 с.

1. ВСТУП

Курс «**ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬСТВУ У СІМ'Ї**» є надзвичайно актуальним і важливим в ході опанування юридичної освіти і отримання повноцінного професійного кругозору. Основною вирізняльною ознакою дисципліни, що презентується є її міжгалузевий і комплексний характер. Для якісного освоєння курсу необхідно мати знання у таких галузях права як кримінологія, конституційне право, кримінальне, кримінальне процесуальне право, юридична психологія тощо.

Мета: надати студентам знання правових і організаційних основ запобігання домашньому насильству, національних і міжнародних практик запобігання домашньому насильству.

У результаті вивчення дисципліни студенти будуть:

знати:

поняття домашнього насильства; види домашнього насильства; завдання у сфері запобігання домашньому насильству; соціально-демографічні, кримінально-правові, морально-психологічні характеристики злочинців і потерпілих у цій сфері; найбільш реальні, обгрунтовані, конкретні заходи запобігання різноманітних видів домашнього насильства і їх використання у межах повноважень тих чи інших суб'єктів запобігання злочинності; права постраждалих осіб; права постраждалої дитини; правила ведення Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

уміти:

аналізувати правові джерела й використовувати отримані при вивченні курсу знання при вирішенні професійних завдань;

визначати організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству; аналізувати державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; виявляти причини й умови, що сприяють проявам домашнього насильства; вживати у межах своїх повноважень заходів щодо їх усунення; організувати і проводити у межах своїх повноважень просвітницьку і роз'яснювальну роботу серед членів сім'ї, громадськості стосовно неприпустимості використання насильства у родинних стосунках; надавати допомогу та захищати постраждалих осіб; застосовувати спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству.

Знання та вміння, набуті при вивченні даної дисципліни, використовуються при розробці й реалізації ефективних заходів щодо виявлення та усунення випадків домашнього насильства, причин та умов, що сприяють вчиненню домашнього насильства, проведення профілактичної роботи серед службових осіб органів кримінальної юстиції, а також здійснення інших заходів запобігання домашнього насильства та його злочинним проявам.

2. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Т е м и	Всього годин	У тому числі		
			лекції	практичні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретичні і нормативні засади системи запобігання насильству в сім'ї – 48 год					
1	Домашнє насильство як соціально-правове явище	16	4	4	8
2	Кількісно-якісна характеристика домашнього насильства	16	4	4	8
3	Законодавче та інше ресурсне забезпечення у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»	16	4	4	8
<i>Разом</i>		48	12	12	24
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Прикладні питання застосування законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству – 102 год					
1	Види домашнього насильства, що передбачені у Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»	16	2	6	8

2	Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству	16	2	6	8
3	Види спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству	14	2	6	6
4	Повноваження загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб	14	2	6	6
5	Прикладні питання застосування законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству	14	4	4	6
6	Практика Європейського суду з прав людини у справах про домашнє насильство	12	2	4	6
7	Міжнародний досвід запобігання домашньому насильству	16	4	6	6
	Р а з о м	102	18	38	46
	Усього годин / кредитів ECTS	150 /5,0	30	50	70

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою Національного
юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
(протокол № від 2022 р.)

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬСТВУ У СІМ’І ”

1. ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО ЯК СОЦІАЛЬНО- ПРАВОВЕ ЯВИЩЕ

Проблеми визначення поняття та змісту домашнього насильства.

Законодавче та інше ресурсне забезпечення у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

Сфера дії законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству.

Види домашнього насильства: визначення та загальна їх характеристика.

Основні засади запобігання та протидії домашньому насильству.

2. КІЛЬКІСНО-ЯКІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Кількісно-якісні показники домашнього насильства в Україні. Географія і ціна злочинних проявів домашнього насильства.

Латентність домашнього насильства.

Кримінологічна характеристика осіб, які вчинили домашнє насильство.

Віктимологічна характеристика осіб, які постраждали від домашнього насильства. Надання допомоги та захисту постраждалим особам.

3. СУБ'ЄКТИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ЗАХОДИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Система суб'єктів, що забезпечують формування та реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Повноваження уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Повноваження органів опіки та піклування, служб у справах дітей у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Повноваження загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб.

Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

4. ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Національна система запобігання домашньому насильству.

Загальносоціальне запобігання домашньому насильству.

Спеціально-кримінологічне запобігання домашньому насильству.

Єдиний державний реєстр випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Віктимологічне запобігання домашньому насильству.

5. ВИДИ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Система спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству.

Терміновий заборонний припис стосовно кривдника.

Обмежувальний припис стосовно кривдника.

Взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи.

Направлення кривдника на проходження програми для кривдників.

Відповідальність за вчинення домашнього насильства.

6. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Генеральна Асамблея ООН і Конгреси ООН із запобігання злочинності і кримінального правосуддя та значення їх декларацій і рекомендацій стосовно запобігання домашньому насильству.

Запобігання домашньому насильству у США.

Запобігання домашньому насильству у Німеччині.

Запобігання домашньому насильству у Великобританії.

4. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Домашнє насильство як соціально-правове явище

1. Визначення «насильства» та «сім'ї» як соціально-правових категорій.

2. Історичний аналіз явища домашнього насильства в українському суспільстві.

3. Проблеми визначення поняття та змісту домашнього насильства.

4. Види домашнього насильства: визначення та загальна їх характеристика.

5. Небезпечні наслідки домашнього насильства для особи, держави та суспільства.

Завдання:

1. Розкрийте суспільно-психологічний, моральний і юридичний аспект явища домашнього насильства в Україні.

2. Виходячи з історико-порівняльного аналізу сім'ї та насильства в сім'ї в українському суспільстві, спираючись на деякі хрестоматійні документи минулого з історії держави і права надайте відповідь на питання про те, чим слід вважати насильство в сім'ї – нормою чи патологією?

3. Розкрийте історичну сутність явища домашнього насильства. Обґрунтуйте загальний і глобальний характер домашнього насильства. Завдання виконати письмово, супроводити даними міжнародної і національної статистики.

4. Побудуйте схему видів домашнього насильства, що передбачені у Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Завдання виконати письмово.

5. Використовуючи рекомендовану літературу, визначіть найбільш типові прояви сімейного насильства залежно від сфер сімейної життєдіяльності. Складіть відповідну таблицю.

Тема 2. Законодавче та інше ресурсне забезпечення у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»

1. Співвідношення державної політики України у сфері запобігання домашньому насильству і кримінально-правової політики.

2. Система законодавства у сфері запобігання домашньому насильству.

3. Характеристика Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

4. Основні напрями реалізації державної політики України у сфері запобігання домашньому насильству.

5. Оцінка ефективності державної політики України у сфері запобігання домашньому насильству та основні шляхи її модернізації.

Завдання:

1. Визначте місце державної політики України у сфері запобігання домашньому насильству у структурі державної політики України. Завдання бажано виконати за допомогою програми для створення презентацій.

2. Розкрийте систему законодавства у сфері запобігання домашньому насильству. Назвіть основні чинні законодавчі акти, що містять приписи запобігання домашньому насильству.

3. На підставі аналізу Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначте основні перспективні напрями розвитку запобігання домашньому насильству в Україні.

4. Проведіть контент-аналіз ЗМІ на предмет актуалізації проблеми насильства в сім'ї в українському суспільстві.

Тема 3. Кількісно-якісна характеристика домашнього насильства

1. Кількісно-якісні показники домашнього насильства в Україні.

2. Географія і ціна злочинних проявів домашнього насильства.

3. Латентність домашнього насильства.

4. Кримінологічна характеристика осіб, які вчинили домашнє насильство.

5. Віктимологічна характеристика осіб, які постраждали від домашнього насильства. Надання допомоги та захисту постраждалим особам.

6. Відповідальність за вчинення домашнього насильства.

Завдання:

1. Проаналізуйте статистичні дані вчинення домашнього насильства у 2016 – 2019 роках. Завдання виконати у формі таблиці.

2. Назвіть п'ять областей України, де обліковано найбільшу кількість кримінальних правопорушень, пов'язаних із вчиненням домашнього насильства.

3. Визначте рівень латентності вчинення домашнього насильства, використовуючи дані міжнародних досліджень.

4. Мешканка Полтавської обл. гр. М. протягом року систематично звертались щодо насильства в сім'ї з боку її співмешканця К. Під час останнього дебошу, коли М. викликала поліцію, К. залишив домівку, однак місце його знаходження поліцією встановлено не було. З їх слів, під час телефонної розмови з К., останній запевнив співробітників поліції, що прибуде до райвідділу поліції наступного дня. Проте вранці до РВ надійшло повідомлення про вчинене ним вбивство гр. М., її малолітніх дітей і сестри. Про який вид латентності йдеться? Назвіть інші різновиди латентності.

Тема 4. Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству

1. Система суб'єктів, що забезпечують формування та реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

2. Повноваження уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

3. Повноваження органів опіки та піклування, служб у справах дітей у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

4. Повноваження загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб.

5. Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Завдання:

1. Проаналізуйте досвід роботи підрозділу поліції «Поліна» - поліція проти домашнього насильства.

2. Визначте повноваження органів опіки та піклування, служб у справах дітей у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

3. Назвіть повноваження загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб.

4. Охарактеризуйте діяльність громадської організації «Ла Страда – Україна» щодо запобігання та протидії домашньому насильству.

Тема 5. Заходи запобігання домашньому насильству

1. Національна система запобігання домашньому насильству.

2. Загальносоціальне запобігання домашньому насильству.

3. Спеціально-кримінологічне запобігання домашньому насильству.

4. Єдиний державний реєстр випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

5. Віктимологічне запобігання домашньому насильству.

Завдання:

1. У чому зміст стратегій зменшення можливостей вчинення злочинів і втручання у кризові ситуації стосовно запобігання домашнього насильства (наведіть приклади).

2. Назвіть основні напрями загальносоціального запобігання домашньому насильству у сучасних умовах.

3. Проаналізуйте основні засади ведення Єдиного державного реєстр випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

4. Підготуйте доповідь на тему: «Міжнародний досвід віктимологічного запобігання домашньому насильству».

Тема 6. Види спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству

1. Система спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству.

2. Терміновий заборонний припис стосовно кривдника.

3. Обмежувальний припис стосовно кривдника.

4. Взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи.

5. Направлення кривдника на проходження програми для кривдників.

Завдання:

1. Охарактеризуйте систему спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству.

2. Назвіть основні напрями надання допомоги та захисту постраждалим особам.

3. Складіть проект термінового заборонного припису стосовно кривдника (фабула вільна).

4. Підготуйте доповідь на тему: «Виконання програм для кривдників», враховуючи міжнародний досвід функціонування таких програм.

Тема 7. Міжнародний досвід запобігання домашньому насильству

1. Генеральна Асамблея ООН і Конгреси ООН із запобігання злочинності і кримінального правосуддя та значення їх декларацій і рекомендацій стосовно запобігання домашньому насильству.

2. Запобігання домашньому насильству у США.

3. Запобігання домашньому насильству у Німеччині.

4. Запобігання домашньому насильству у Великобританії.

Завдання:

1. В яких міжнародно-правових документах містяться норми щодо захисту жертв домашнього насильства?
2. Чи створені в Україні інституційні механізми захисту жертв домашнього насильства?
3. Дослідивши рекомендовану і додаткову літературу, складіть таблицю країн, де діють спеціальні закони щодо захисту жертв домашнього насильства.
4. Якою є роль громадських організацій у світі у сфері захисту жертв домашнього насильства?

5. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬСТВУ У СІМ'І

дитина-кривдник - особа, яка не досягла 18 років та вчинила домашнє насильство у будь-якій формі;

дитина, яка постраждала від домашнього насильства (далі - постраждала дитина), - особа, яка не досягла 18 років та зазнала домашнього насильства у будь-якій формі або стала свідком (очевидцем) такого насильства;

домашнє насильство - діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь;

економічне насильство - форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

запобігання домашньому насильству - система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на підвищення рівня обізнаності суспільства щодо форм, причин і наслідків домашнього

насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки у приватних стосунках, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, насамперед до постраждалих дітей, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються;

кривдник - особа, яка вчинила домашнє насильство у будь-якій формі;

обмежувальний припис стосовно кривдника - встановлений у судовому порядку захід тимчасового обмеження прав чи покладення обов'язків на особу, яка вчинила домашнє насильство, спрямований на забезпечення безпеки постраждалої особи;

особа, яка постраждала від домашнього насильства (далі - постраждала особа), - особа, яка зазнала домашнього насильства у будь-якій формі;

оцінка ризиків - оцінювання вірогідності продовження чи повторного вчинення домашнього насильства, настання тяжких або особливо тяжких наслідків його вчинення, а також смерті постраждалої особи;

програма для кривдника - комплекс заходів, що формується на основі результатів оцінки ризиків та спрямований на зміну насильницької поведінки кривдника, формування у нього нової, неагресивної психологічної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до своїх вчинків та їх наслідків, у тому числі до виховання дітей, на викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків;

програма для постраждалої особи - комплекс заходів, спрямованих на позбавлення емоційної залежності, невпевненості у собі та формування у постраждалої особи здатності відстоювати власну гідність, захищати свої права у приват-

них стосунках, у тому числі за допомогою уповноважених органів державної влади, органів місцевого самоврядування;

протидія домашньому насильству - система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на припинення домашнього насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, відшкодування їй завданої шкоди, а також на належне розслідування випадків домашнього насильства, притягнення до відповідальності кривдників та зміну їхньої поведінки;

профілактичний облік - здійснення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України організаційно-практичних заходів щодо контролю за поведінкою кривдника з метою недопущення повторного вчинення домашнього насильства, за дотриманням ним тимчасових обмежень його прав та виконанням обов'язків, покладених на нього у зв'язку із вчиненням домашнього насильства;

психологічне насильство - форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

сексуальне насильство - форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи ста-

тевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

терміновий заборонний припис стосовно кривдника - спеціальний захід протидії домашньому насильству, що вживається уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України як реагування на факт домашнього насильства та спрямований на негайне припинення домашнього насильства, усунення небезпеки для життя і здоров'я постраждалих осіб та недопущення продовження чи повторного вчинення такого насильства;

фізичне насильство - форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побиттів, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

6. ПОТОЧНИЙ (МОДУЛЬНИЙ) КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

ОПИС ПРЕДМЕТА КУРСУ

Курс	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу (структура кредиту до іспиту)
Кількість кредитів ECTS: 5	Галузь знань 26 "Цивільна безпека"	Обов'язкова: Модуль I

<p>Змістових модулів (ЗМ): 2</p> <p>Загальна кількість годин: 150</p> <p>Тижневих годин: 2-4</p>	<p>Спеціальність 262 “Правоохоронна діяльність”</p> <p>Освітній рівень “Бакалавр”</p>	<p>Лекцій: 10</p> <p>Практичних занять: 20</p> <p>Самостійна робота: 20</p> <p><i>Модуль II</i></p> <p>Лекцій: 20</p> <p>Практичних занять: 30</p> <p>Самостійна робота: 50</p> <p><i>Вид контролю:</i> поточний контроль (ПК); залік</p>
--	---	--

7. КРИТЕРІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МОНІТОРИНГУ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

I. ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

1.1. Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

а) систематичність та активність роботи на лекціях, семінарських, практичних, відвідування відповідних форм навчального процесу, активність та рівень знань при обговоренні питань; участь у студентських конференціях, гуртках, конкурсах, олімпіадах; інші форми робіт;

б) виконання завдань для самостійного опрацювання (самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; написання рефератів, есе та їх презентація; підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів; підготовка реферативних матеріалів з публікацій; інші форми роботи).

1.2. Конкретний перелік робіт, що зобов'язаний виконати студент в рамках ПК, критерії їх оцінки (кількість балів) визначені кафедрою.

1.3. Кафедрою передбачено виконання контрольних (інших письмових) робіт, проведення колоквіумів, здійснення інших підсумкових заходів за результатами вивчення певного логічно завершеного блоку навчального матеріалу.

1.4. Результати ПК знань студентів своєчасно вносяться до журналу обліку роботи викладача та регулярно оприлюднюються в академічній групі (особисто студенту за його запитом).

1.5. Порядок ліквідації заборгованості з ПК оголошується на початку практичних занять згідно графіку індивідуальних консультацій.

1.6. При особистому спілкуванні викладач зобов'язаний ставитись до студентів врівноважено, емоційно нейтрально, з повагою до особистості студента, проявляти людяність і педагогічну майстерність, уникати узагальнюючих та оціночних суджень, що не мають відношення до матеріалу навчального курсу. Повсякчас наполегливо роз'яснювати студентам зміст нормативних

документів університету, підкреслювати необхідність виконання індивідуального навчального плану студента, дотримання вимог учбової дисципліни.

1.7. Викладач зобов'язаний всіляко сприяти формуванню у студента позиції особистісної індивідуальної відповідальності за власні результати навчання, раціональне виростання навчального часу, учбових ресурсів тощо.

II. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ НА ОСНОВІ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ (ПК)

Поточний контроль знань (далі - ПК) здійснюється під час проведення практичних занять. Завданням ПК є перевірка розуміння та засвоєння матеріалу навчальної дисципліни, умінь самостійно опрацювати тексти здатності осмислити зміст тем та розділів курсу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація)

Об'єктом ПК знань студентів є:

- систематичність та активність роботи на лекціях, практичних заняттях (відвідування відповідних форм навчального процесу, рівень знань, активність при обговоренні питань тем курсу, інші форми роботи);
- виконання завдань для самостійного опрацювання.

Оцінювання результатів ПК здійснюється викладачем після вивчення кожної теми.

Залік отримує студент, який опанував усі теми навчальної дисципліни.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу.

Під час самостійної роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи є:

- ◆ виконання домашніх завдань;
- ◆ доопрацювання матеріалів лекції;
- ◆ робота в інформаційних мережах;
- ◆ опрацювання додаткової літератури;
- ◆ складання конспектів тем, що виносяться для самостійного вивчення;
- ◆ підготовка статистичних матеріалів, складання схем, нотаток.

9. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття домашнього насильства.
2. Види домашнього насильства: визначення та загальна їх характеристика.
3. Фактори існування домашнього насильства в Україні.
4. Небезпечні наслідки домашнього насильства для особи, держави та суспільства.
5. Законодавче та інше ресурсне забезпечення у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.
6. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»: загальна характеристика.
7. Сфера дії законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству.
8. Основні засади запобігання та протидії домашньому насильству.
9. Основні напрями реалізації державної політики України у сфері запобігання домашньому насильству.
10. Кількісно-якісні показники домашнього насильства в Україні.
11. Географія і ціна злочинних проявів домашнього насильства.
12. Латентність домашнього насильства.
13. Кримінологічна характеристика осіб, які вчинили домашнє насильство.
14. Віктимологічна характеристика осіб, які постраждали від домашнього насильства.
15. Система суб'єктів, що забезпечують формування та реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.
16. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері

запобігання та протидії домашньому насильству, та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

17. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

18. Повноваження уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

19. Повноваження органів опіки та піклування, служб у справах дітей у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

20. Повноваження органів управління освітою, навчальних закладів та установ системи освіти у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

21. Повноваження органів, установ і закладів охорони здоров'я у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

22. Повноваження центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

23. Повноваження загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб.

24. Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

25. Національна система запобігання домашньому насильству.

26. Завдання у сфері запобігання домашньому насильству.

27. Заходи у сфері запобігання домашньому насильству.

28. Загальносоціальне запобігання домашньому насильству.
29. Спеціально-кримінологічне запобігання домашньому насильству.
30. Єдиний державний реєстр випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі.
31. Участь заінтересованих суб'єктів, що надають соціальні послуги із запобігання та протидії домашньому насильству.
32. Віктимологічне запобігання домашньому насильству.
33. Надання допомоги та захисту постраждалим особам.
34. Права постраждалих осіб: загальна характеристика.
35. Права постраждалої дитини: загальна характеристика.
36. Виконання програм для постраждалих осіб.
37. Система спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству.
38. Терміновий заборонний припис стосовно кривдника.
39. Обмежувальний припис стосовно кривдника.
40. Взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи.
41. Направлення кривдника на проходження програми для кривдників.
42. Відповідальність за вчинення домашнього насильства.
43. Відшкодування матеріальних збитків і моральної шкоди, завданих унаслідок вчинення домашнього насильства.
44. Відповідальність посадових осіб за недотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.
45. Фінансування витрат, пов'язаних із запобіганням та протидією домашньому насильству.

46. Контроль у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.
47. Громадський контроль за дотриманням законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.
48. Система запобігання домашньому насильству в зарубіжних державах.
49. Генеральна Асамблея ООН і Конгреси ООН із запобігання злочинності і кримінального правосуддя та значення їх декларацій і рекомендацій стосовно запобігання домашньому насильству.
50. Запобігання домашньому насильству у США.
51. Запобігання домашньому насильству у Німеччині.
52. Запобігання домашньому насильству у Великобританії.

10. СПИСОК ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.
2. Блага А. Б. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання): монографія / А. Б. Блага. – Х. : ФО-П Макаренко, 2014. – 360 с.
3. Головкін Б. М. Кримінологічні проблеми умисних вбивств і тяжких тілесних ушкоджень, що вчиняються у сімейно-побутовій сфері : монографія / Б. М. Головкін. – Х. : Нове слово, 2004. – 252 с.
4. Види домашнього насильства та їх класифікація. Запобігання насильству в сім'ї. Практичний посібник для дільничних інспекторів міліції / Київ. Школа Рівних Можливостей: Ред.-упоряд. О. В. Лясковська. К., 2004. –С. 12-31. [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: [www.childfund.org.ua/
uploads/Files/docs/domestic_violent_at.pdf](http://www.childfund.org.ua/uploads/Files/docs/domestic_violent_at.pdf). Up

5. Гендер у психологічних та соціологічних дослідженнях: навч. посіб. / Л. О. Шевченко, Ю. В. Кобікова та ін. – К.: 2015. – 148 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://afew.org.ua/wp-content/uploads/2015/08/Gender-Study_for-web.pdf

6. Руднева О. Насильство в сім'ї: міжнародний досвід та сучасні проблеми / О. Руднева // Юридична Україна. – 2010. – 8. – С. 13-18.

7. Кінаш Я. І. Насильство в сім'ї: реалії сьогодення / Я. І. Кінаш, А. М. Макогонюк // Право України. – 2011. – N 11/12. – С. 170-175. – Бібліогр. : с. 175.

8. Карабчук А. Насильство в сім'ї: незворотність чи межа? : [засідання Всеукраїнської міжвідомчої координаційно-методичної ради з правової освіти населення] / А. Карабчук // Юридичний вісник України. – 2013. N 6(9-15 лютого). – С. 4.

9. Келлі Л. Насильство щодо жінок і дітей. Новий погляд на поліцейську діяльність, її інноваційність та професіоналізм : посібник/ Л. Келлі. – Львів, Астролябія, 2011. – 176 с.

10. Ноур А. М. Насильство в сім'ї в Україні: стан проблеми, пошук шляхів розв'язання / А. М. Ноур // Український соціум: науковий журнал. 2004. N 3(5). С. 66-72: табл., рис.

11. Явчуновская Т. М. Насилие в семье как криминологическая проблема / Т. М. Явчуновская, И. Б. Степанова // Известия Высших учебных заведений. Правоведение. – 2012. – N 5. – С. 158–183.

12. Шестаков Д.А. Супружеское убийство как общественная проблема / Д.А. Шестаков. – СПб. – 1992. – 96 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- 1.** <http://www.rada.gov.ua>
- 2.** <http://www.minjust.gov.ua/>
- 3.** <http://www.president.gov.ua/>
- 4.** <http://www.niss.gov.ua/>

З М І С Т

1. Вступ.....	6
2. Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять, самостійної роботи.....	8
3. Програма навчальної дисципліни “Запобігання насильству у сім’ї”	9
4. Завдання для практичних занять та самостійної роботи.....	12
5. Словник основних термінів “Запобігання насильству у сім’ї”.....	17
6. Поточний контроль знань студентів	21
7. Критерії організації моніторингу знань студентів	22
8. Самостійна робота студентів.....	26
9. Питання до заліку.....	27
10. Список законодавчих актів та літератури. Інформаційні ресурси.....	30